

Brina in Blaž
Kölner

GREGA KALIŠNIK

V izbici občinske stavbe v Komendi, tik znamenitega Pogačarjevega krožišča, se pogovarjamo z Blažem in Brino Kölner. Oče je predsednik Orientacijske zveze Slovenije, 18-letna hčerka nosilka največjega doslejnjega uspeha slovenskega orientacijskega teka. Sta iz bližnjega Zaloga pri Cerkljah. Izbica je sedež zveze.

Brina je evropska mladinska prvakinja, letos je prvenstvo konec junija gostila Nova Gorica. Mladinci tekmujejo do 16. in do 18. leta, fantje in dekleta. V starejši mladi kategoriji je, pove Blaž, ki mu ves čas, tudi po opombi, usta vleče v nasmeh, konkurenca hujša, ker pridejo tudi Skandinavci. »Letos je nastopilo več kot sto tekmovalcev in tekmovalk v vsaki od štirih kategorij.« V Novi Gorici so tekmovali v (mestnem) sprintu, Brina je bila šesta, na Lokvah, na Trnovski planoti, v gozdu, pa so bile štafete s po tremi tekmovalkami in preizkušnja na dolgi progi, kjer je Brina slavila.

TRASA IN ČAS

Na dolgih progah je za mladince zmagovalni čas določen pri 55 minutah, za člane ura in deset, petnajst minut. »In traser mora biti toliko izvežban, da profil proge prilagodi temu času.« Teren se prilagaja času, če bi bila tekma v Komendi, bi bila za mladinke dolga recimo osem kilometrov, na Goriškem, kjer je bila zahtevnejša, pa je merila približno pet kilometrov in pol. Brina je ustregla traserju, tekla je 54 minut in 55 sekund.

Prednost domačega terena, rodne zemljice? Nak, »že pred dvema letoma, ko je bila določena trasa, je za orientaciste veljal embargo, prepoved vstopa. Vsaj s karto v roki. So pa tudi tuje reprezentance prišle na dva treninška kampa v bližini, na podobne terene. Tudi na sprintu v mestu, dolgem tri kilometre, se kandidati tekmovalci niso s karto smeli gibati dve leti pred štartom.« Kaj pa če bi imela Brina v Novi Gorici na prepovedanem območju fanta, ne bi smela do njega? »Trenutno nisem fokusirana na fante, bolj na tekme.«

Evropski naslov ji pomeni zelo veliko, »pripravljala sem se leto, dve, vsak trening je bil namenjen temu, da bom na prvenstvu čim boljša.« Že šesto mesto v sprintu se ji je zdelo višek, medalje, kaj šele zlate, si na dolgi progi ni niti predstavljala. »Še zdaj ne dojemam, da se je to realno zgodilo.« Pokazalo se je, da lahko, če ogromno vložiš, treniraš, dosežeš tudi to. Brinin uspeh je največji v zgodovini naše mladinske orienta-

»ŠE ZDAJ NE DOJEMAM, DA SE JE TO REALNO ZGODILO.«

BRINA KÖLNER

Brina na svojem, v gozdu FOTOGRAFIJI TOMAŽ STRGAR

Oče in hitra, izredno
orientirana hčerka

Ker bi ji bil običajni stadionski tek predolgočasen, se je Brina Kölner, ob namigih očeta Blaža, zavezala orientacijskemu teku. Oče je predsednik panožne zveze, kar pa seveda nima nikakršne neposredne povezave z dejstvom, presenečenjem, da je hčerka postala mladinska evropska prvakinja na dolgi razdalji.

cije, primerjalno s člansko, kjer so uspeh 40. mesta, še toliko izraziteje. Na dolgi progi štartajo na dve minuti, vmes se lahko ulije, zelo veliko je odvisno od vremena. »Kdor začne ob devetih, mu je veliko hladneje, kot je bilo meni, ki sem štartala ob enih.« So pa zaradi predtekmovalk razvidnejše potke v šavju in podobnem. Torej, prednosti in slabosti. Nekateri namenoma počakajo tekme za seboj, za katerega vedo, da je super, in tako naprej ... Brina je drugouvrščeno prehitela za približno 50 sekund, petnajsta je zaostala že za deset minut.

SKANDINAVSKA PREVLADE

Brinina zmaga je bila torej presenečenje, vobče v orientacijskem teku prevladujejo Skandinavci, od koder ta tek prihaja, Švedska, Finska, Norveška, pa Češka, Švica ... Oče Blaž: »Kot šport se je orientacijski tek začel razvijati na Švedskem v drugi polovici 19. stoletja, orientacija izhaja iz vojaških

vrst, tudi prve tekme so organizirali na Švedskem, v Sloveniji se je to porajalo iz planinske orientacije, v vojski, taborništvu, gasilstvu, tudi tekmovalno, prvi ožje športni klub se je v Ljubljani porodil leta 1988, zveza pa takoj po osamosvojitvi.«

Orientacijska zveza je samostojna, članica OKS-ZŠZ, tekmovalci se lahko potegujejo za kategorizacijo, hkrati pa se je Slovenija vključila v mednarodno orientacijsko zvezo.

Ponavadi se dedec neha ukvarjati z (rekreativnim) športom, ko s partnerico, ženo dobita naraščaj, Blaž je pred 18 leti z orientacijskim tekom začel. »Že prej sem pretekel kak maraton, orientacijski tek pa se mi zdi zanimiv, ker se z njim lahko ukvarja vsa družina.« Da mami in froci ne čakajo cele ure nadobudnega fotra ali pa starši malega Ronaldinja. Brina in dve leti mlajši brat Anže sta se z orientacijo srečala že na otroških prilagojenih poligonih. Starostne kategorije se začno že pri U-10, navzgor ni omejitve, »na veteranskih prvenstvih pridejo v gozd 92-letne gospe«, pove Blaž Kölner. In se iz gozda tudi vrnejo. Ko je Brina zmagala, je Anže v fantovski konkurenci s še-

stimb mestom tudi dosegel najboljši slovenski rezultat sploh.

Člani vsako drugo leto na SP tekmujejo v sprintu, knock out sprintu in štafetah, v vmesnih dveh letih pa so gozdna prvenstva, dolge, srednje proge in štafete. Mladinci imajo združene sprint, gozd, štafeto. Na naše odprto mladinsko EP so prišle tudi ekipe ZDA, Kanade, Avstralije, Nove Zelandije. Na SP je udeležba še globalnejša, najšibkeje orientacijsko tečejo v Afriki.

TEK ALI KARTA? OBOJE

Orientacijski tek, kaj odloča, tek ali ...? Brina: »Če na Lokvah na zahtevnem terenu nisi bil dober tehnično, v prepoznavanju simbolov na karti, tudi če si hitro tekkel, pa se izgubil, nisi imel možnosti. Tudi pri sprintu je pomembno oboje, morda malo bolj tek.« Ker orientacija v mestu ni tako zahtevna kot v gozdu. Ne nazadnje, če imaš veliko tekaško hitrost, težko bereš karto, ki jo imaš ves čas v roki. Hitrost prilagajajo, če je treba, se v gozdu tudi ustavijo, na sprintu v mestu pa bi ustavitev pomenila rezultatsko pogubo. Karto tekmovalci dobijo v roke ob štartnem signalu, ni ogleda proge kot v smučanju ali športnem plezanju.

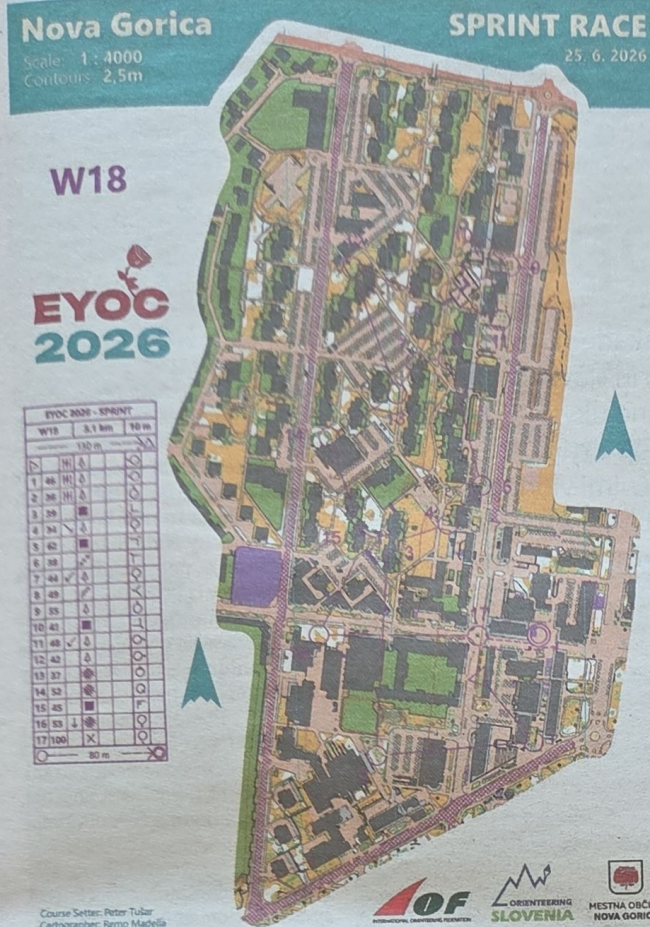
Govorimo o teku s karto. Z razvojem discipline so se razvijale tudi karte, natančnost risanja, včasih se je vse risalo na roko, črno-belo, sčasoma so se začele uporabljati barve, izohipse.

Oznake na kartah – sivi pravokotniki so stavbe, rumena je trava, zeleni krogi so drevesa, črne črte ograje, v detailu o prehodnih, ne-prehodnih ograjah raje ne bi zašli. V gozdu je belo gozd, bolj ko gre v zeleno, težje je prehodni, rumene so travnate površine, rjave črte so planisce, izohipse, vrtače so označene s črko V, luknje s črko O ...

Karte so zelo natančnejše, jih je vedno težje ali lažje brati? Oče: »Zadnje čase se gre celo preveč v detailu in je treba kakšno stvar risarsko generalizirati, tu se v svetu orientacije pojavljajo dileme.«

Orientacijske karte so natančnejše od topografskih, na njih so narisani vsak jarek, gomila, kup zemlje, vsaka skala, večja od metra. Štart je označen s trikotnikom, cilj z dvojnimi krožcem, na terenu so kontrolne točke označene z oranžno-belimi zastavicami, na karti s krožci. Pot med kontrolami tekač izbira sam. Na karti je še poseben razdelek z določenimi mikrolokacijami, recimo, da gre za skalo, na katere vzhodni strani bo stala kontrolna točka. Tekoč, tekačica ima med tekmo pri sebi poleg karte in kompasa čip, s katerim se identificira na kontrolah. Še to, Brina je zelo hitra tudi v običajnih stadionskih tekih na srednje proge, do tri kilometre.

V orientaciji lahko seveda tekaško napreduješ, kako pa je s karta-

neDELO
nedelo@delo.si
11. JULIJA 2026neDELO
nedelo@delo.si
11. JULIJA 2026

Preden uporabite to karto, se posvetujte z ...

mi? Brina: »Pomembno je učenje, kako lahko med tekmo načrtuješ, da na določeni kontrolni točki že veš, kje, kako boš šel proti naslednji. Najbolje je, če si čim večkrat v naravi.« S karto v roki.

OSEVERJENA KARTA

Karta mora ves čas biti, kako lepa beseda, oseverjena, obrnjena proti severu, drugo je, da jo imajo tekmovalci pravilno, praktično zloženo, je v zaščitni foliji, tretja stvar je, da si s prstom, kompasom ves čas na karti, tam, kjer se premikaš. Potem so tu tehnike, »gleдам desno, ciljам levo, da veš, kako si namenoma skrenil levo in je naslednja točka desno od tebe«, razlaga prvakinja. Ja, zapleteno že za računalnikom, kaj šele med diranjem.

Tereni so zelo različni, na našem prvenstvu je bil kamnit, zelo veliko je bilo vrtač, dolinic, na Švedskem, kjer je bila Brina za tem na svetovnem mladinskem prvenstvu do 20 let, pa je bilo vse ravno, močvirnato,

STAROSTNE KATEGORIJE
SE ZAČNO ŽE PRI U-10,
NAVZGOR NI OMEJITVE,
NA VETERANSKIH
PRVENSTVIH PRIDEJO V
GOZD 92-LETNE GOSPE.
IN SE IZ GOZDA TUDI
VRNEJO.

gozd pregleden, a je zaradi podraščati po njem težko teči. »Tam sem bila 27. v sprintu, kar je najboljši slovenski rezultat, na dolgi progi pa ni vredno omembe. Bolj sem se pripravljala na domače evropsko prvenstvo,« pove najstnica.

Od narave terena je odvisna obutev, Brina uporablja čevlje z žebeljčki, kar na kraških terenih ni najbolj priporočljivo, a zelo pomaga pri teku v hrib. Za po mestu pa ima tekaške copate z vsaj malo podplata, da ji na kakem travničku ne spodrsne.

Začetki, ki so pripeljali do zlate medalje. FOTO OSEBNI ARHIV

ORIENTACIJSKE KARTE
SO NATANČNEJŠE OD
TOPOGRAFSKIH, NA
NJIH SO NARISANI VSAK
JAREK, GOMILA, KUP
ZEMLJE, VSAKA SKALA,
VEČJA OD METRA.

jo točke za svetovna prvenstva. Razmišljajo tudi o olimpijskih igrah, predvsem v Brisbanu tam spodaj leta 2032, seveda o sprinterski, mestni varianti. Kar je podobno kot recimo v turnem smučanju, kjer žalibog na OI nastopajo zgolj v disciplinah v vidnem polju publike.

Tudi večina orientacistov ne pri-sega na mestne različice. »Osnova za orientacijo je le gozd.« potrdita oba. Je pa orientacija del svetovnih iger World Games.

Brina vadi šestkrat na teden, pet-ki so frej, med vikendi so pa bodi-

si tekme bodisi trening s karto v roki. Oče ni njen trener, Jaka Pil-taver jo uri v tehniki, branju karte, Barbara Zmrzlikar je njena tekaška skrbnica.

Poškodbe? Največkrat so na udaru gležnji, pogostejše so praske, buške. Ko tečeš pri veliki hitrosti, ne gledaš ravno, kam boš stopil. Za branje karte je seveda fajn, če imaš oster vid.

Se dogodi, da na tekmah, kompasu, karti in še čemu navkljub, kdo zaide? Brina: »Tudi to se zgodi, in če res ne veš, kje si, skušaš priti do točke, kjer si nazadnje vedel, da si na pravi poti. Na pripravih na Barbatih sem se pozimi tako izgubila, da sem bila popolnoma panična. Če si zelo hiter in premalo pazljiv, se si lahko mimogrede pripeti.« Ena pomembnih stvari je, da se znaš hitro relocirati, doda oče. Ko izgubiš stik s karto, moraš znati po objektih ali čem drugim čim prej najti pot nazaj. »Idealne izvedbe ni, vedno so napake, kdor jih naredi manj, je uspešnejši,« pove oče.

V mestih ožje ko so uličice, zanimiveje je, Piran, Izola, o tekni je treba obvestiti meščane, treba je upoštevati promet, pa na karti ni ljudi, ki gredo onega dne v trgovino ...

Specifičnega tekmovalnega cilja Brina nima, recimo preostalih mladinskih svetovnih prvenstev, pozneje si seveda želi nastopov na članskih EP in SP, poleg kopenskega kluba pa tekmuje še za švedskega, »letos sem bila gori trikrat, šla bom še dvakrat, imajo večje štafetne tekme.« V njeni ekipi je poleg nje pet Švedinj.

Brina ima rada svoj šport, ki ni samo tek, ker rada počne še kaj zraven, »če bi samo tekla, bi se dolgočasila, tu pa razmišljam, hitro tečeš, oboje pa združiš.« Je dijakinja na športnem oddelku Gimnazije Šiška, kjer razumejo njene orientacijske potrebe. In tudi v šoli se med buklami zelo dobro, pridno orientira.

ONAPLUS

V prodaji

POSEBNA PONUDBA

REVUIA + KNJIGA

€ 9,99

Knjige je mogoče kupiti skupaj z revijo na izbranih prodajnih mestih.

Delo mediji d.o.o. Likovarjeva ulica 1, SI 1000 Ljubljana, 1059137